

Evaluatie nota Mondiaal Beleid

Op 30 september 2003 is door de gemeenteraad de nota Mondiaal Beleid vastgesteld. Destijds is afgesproken dat deze nota zou worden geëvalueerd. In deze evaluatie wordt onderzocht op welke wijze aan de nota invulling is gegeven. Tevens wordt vooruit gekeken naar de invulling die wordt voorgestaan ten aanzien van het gemeentelijke beleid. In het kader van deze evaluatie is gesproken met vertegenwoordigers van de drie stichtingen. Allereerst zijn afzonderlijke gesprekken gevoerd. Daarbij is vooral teruggekeken naar de gemaakte afspraken en de uitvoering ervan. Vervolgens is in een gesprek met vertegenwoordigers van alle drie de stichtingen gekeken naar de toekomst. Deze evaluatie start met een samenvatting van de nota Mondiaal Beleid. Vervolgens wordt per stichting aangegeven hoe de samenwerking verloopt. Daarna worden algemene conclusies getrokken en wordt vooruit gekeken. De vertegenwoordigers van de stedenbanden kunnen zich vinden in de inhoud van deze evaluatie.

De nota Mondiaal Beleid in het kort

Maassluis kent drie stedenbanden. In 1992 is een stedenband aangegaan met Hatvan in Hongarije en in 2001 met de gemeente Beregszász in de Oekraïne en Kézdivásárhely in Roemenië.

De bestuurlijke inspanningen die destijds in het collegeprogramma 2002-2006 zijn vastgesteld luiden:

De gemeente ondersteunt de activiteiten van de drie instellingen die de samenwerking met de drie partnergemeenten concreet gestalte geven.

Zoveel als mogelijk wordt ingespeeld op de wensen uit de partnersteden en aanbod van subsidieregelingen van Rijk, EU, e.d. ten einde projecten op onder meer economisch-, onderwijs- en zorgterrein plaats te laten vinden.

Het college zal een voorstel doen voor een vast stramien ten behoeve van een beperkt aantal bezoeken.

De gemeenteraad heeft bij het aangaan van de stedenbanden met Kézdivásárhely en Beregszász bewust gekozen voor een andere invulling van de samenwerking dan die met Hatvan. Dit was vooral een gevolg van het feit dat de stedenband met Kézdivásárhely en Beregszász voortkomt uit al bestaande contacten met deze steden via respectievelijk de Stichting Regiosteunpunt Kézdivásárhely en de Stichting AK. Deze organisaties verlenen hulp aan genoemde steden door onder andere goederentransporten naar beide steden. Omdat beide stichtingen bij de uitvoering van hun werkzaamheden regelmatig stuitten op het gegeven dat zij niet formeel ondersteund werden door de Nederlandse overheid, heeft de gemeenteraad besloten met deze steden een stedenband aan te gaan. De intentie van de gemeenteraad was echter om een minder intensieve vorm van stedenband aan te gaan dan met Hatvan.

De drie stedenbanden

Hatvan

Bij de overeenkomst in 1992 is door beide steden het besluit genomen een stedenband aan te gaan die zal worden gedragen door de bevolking. Na het sluiten van het vriendschapsverdrag tussen Hatvan en Maassluis is de Stichting Stedenband Hatvan-Maassluis opgericht. Deze stichting heeft als doel uitvoering te geven aan het vriendschapsverdrag tussen beide steden ter bevordering van de samenwerking en het wederzijds begrip tussen beide plaatsen.

Beregszász

De Stichting AK is een christelijke vrijwilligersorganisatie voor humanitaire hulpverlening aan de noodlijdende bevolking van Beregszász en directe omgeving. De contacten bestaan sinds 1994. naast hulp ter leniging van primaire levensbehoeften als voedsel en kleding wordt ook structurele hulp verleend. De Stichting biedt financiële en materiële ondersteuning bij kleinschalige werkgelegenheids-, ontwikkelings- en adoptieprojecten en faciliteert deze met expertise en het sturen van medische en technische hulpgoederen.

Kézdivásárhely

Het Regiosteunpunt Kézdivásárhely is opgericht in 1999 en is in 2002 overgegaan in de Stichting Regiosteunpunt Kézdivásárhely. De Stichting Kézdi organiseerde vooral hulptransporten van kleding en voedsel. Daarnaast worden projecten uitgevoerd op het terrein van hulp aan ouderen, kindertehuizen en is er contact met het ziekenhuis ter plaatse. De Stichting heeft een samenwerkingsverband met het Rode Kruis Regio Waterweg Noord. In het kader van dit samenwerkingsverband bestaat ook nauw contact met het steunpunt van het Rode Kruis in de regio rond Kézdivásárhely.

Het gemeentelijke beleid

De drie stichtingen krijgen jaarlijks een subsidie toegewezen op grond van het gemeentelijke subsidiebeleid om hun werkzaamheden uit te voeren. Hierover leggen zij door middel van een jaarverslag verantwoording af. De subsidie wordt voor het merendeel besteed aan organisatorische werkzaamheden. Voor de Stichting Hatvan-Maassluis is de subsidie zodanig dat ook middelen kunnen worden ingezet om projecten gedeeltelijk te financieren. De subsidie aan de Stichting Hatvan-Maassluis bedraagt € 5225,- per jaar. De andere stichtingen ontvangen ieder jaarlijks € 1575,-.

Voor duurdere projecten wordt zo mogelijk subsidie bij VNG International aangevraagd. Per 1 mei 2004 geldt echter dat Hongarije volwaardig EU-lid is. Het directe gevolg hiervan is dat het niet meer mogelijk is nieuwe contracten af te sluiten voor financiering van samenwerkingsprojecten met lokale overheden. Voor Roemenië was het de afgelopen jaren nog wel mogelijk om subsidie aan te vragen. Inmiddels is dat ook niet meer het geval. Kosten die door gemeentebesturen of ambtenaren worden gemaakt voor bezoek aan de zustersteden komen ten laste van de gemeente Maassluis. Voor wat betreft de bezoeken wordt uitgegaan van één keer per drie jaar een bezoek aan iedere zusterstad en omgekeerd ook eenmaal per drie jaar een bezoek van onze zustersteden aan Maassluis. In de nota Mondiaal Beleid wordt tevens aangegeven dat de gemeente zal onderzoeken of het mogelijk is een stedenband aan te gaan met een Marokkaanse of Turkse stad. De reden hiervoor is dat een behoorlijk deel van de Maassluisse bevolking van Marokkaanse of Turkse afkomst is.

Verhouding gemeente en uitvoerende organisaties

In het kort komt het er op neer dat de stichtingen als taak hebben de vriendschapsverdragen uit te voeren. Hiervoor krijgen zij een subsidiebedrag. Over de besteding daarvan leggen zij vervolgens verantwoording af. Het gemeentebestuur is het orgaan dat de stedenbanden is aangegaan en ondersteunt en faciliteert waar dat redelijkerwijs mogelijk is de stichtingen. Voor het creëren van draagvlak is het belangrijk dat de Maassluisse inwoners regelmatig op de hoogte worden gehouden van de activiteiten die op dit terrein plaatsvinden. Zowel de gemeente als de stichtingen hebben daarin een taak.

Verder zou een werkgroep Stedenbanden worden ingesteld met vertegenwoordigers van de drie stedenbanden. Drie keer per jaar zouden deze werkgroep en de beleidsambtenaar van de gemeente bij elkaar komen voor overleg.

Tenslotte zou het gemeentebestuur in 2007 met een evaluatie komen en de resultaten hiervan aan de gemeenteraad voorleggen. De gemeenteraad zou dan vervolgens een besluit nemen over de manier waarop de stedenband wordt voortgezet.

Algemene evaluatie stedenbanden

Het gemeentelijke beleid ten aanzien van de stedenbanden is in grote lijnen uitgevoerd volgens de afspraken die in de nota Mondiaal Beleid zijn neergelegd.

De jaarlijkse subsidie aan de stichtingen is vrijwel gelijk gebleven. Hetgeen betekent dat de Stichting Hatvan-Maassluis € 5225,- krijgt en de Stichting AK en de Stichting Regiosteunpunt Kézdivásárhely elk € 1575,-. Verder wordt incidenteel een beperkte bijdrage geleverd aan de stichtingen voor projecten die worden voorgesteld en in lijn zijn met het gemeentelijke beleid op deelterrein van bijvoorbeeld cultuur of jongerenbeleid. Hiervoor worden aparte aanvragen gedaan.

De mogelijkheden om via subsidieaanvragen de stedenbanden meer inhoud te geven zijn de afgelopen jaren beperkt gebleken. Dit met één uitzondering. De gemeente heeft twee keer meegeedaan aan het zogenaamde Logo East project. Samen hebben deze projecten geduurd van 2005 tot 2009. Het zijn projecten georganiseerd vanuit VNG International en gericht op versterking van het interne management van gemeenten in Oost-Europa en dan met name nieuw tot de Europese Unie toe te treden landen. Logo East richtte zich in de afgelopen periode op Roemenië en daarmee in ons geval op Kézdivásárhely. De filosofie achter de projecten was dat gemeenten elkaar het beste kunnen helpen omdat zij uit ervaring weten wat het is om lokaal bestuur vorm en inhoud te geven. In dit project werden wij mede ondersteund door Hatvan, waarmee een nauw samenwerkingsverband is ontstaan tussen Kézdivásárhely, Hatvan en Maassluis. Inhoudelijk gingen de projecten over het inrichten van een front-office en een back-office, verbetering van de communicatie naar de burgers en organisaties en verbetering van de website. Deze projecten hebben een impuls gegeven aan de samenwerking met en tussen de drie steden op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. De gestructureerde wijze van publiciteit voor de stedenbanden heeft voornamelijk vanuit de stichtingen plaatsgevonden. De gemeente heeft de publicitaire doelstellingen uit de nota Mondiaal Beleid niet volledig gerealiseerd. Verder blijkt in de praktijk dat er vooral publiciteit wordt gezocht rond speciale activiteiten en niet zozeer op vaste momenten in het jaar. Het in de nota Mondiaal Beleid voorgestelde driejaarlijks overleg van de gemeente met de stichtingen heeft in de praktijk veel beperkter en voornamelijk bilateraal plaatsgevonden. Dit laatste veelal één of twee keer per jaar of naar aanleiding van specifieke gebeurtenissen. Het verdient wel aanbeveling om wat meer structuur in het overleg aan te brengen, echter niet in de frequentie van drie keer per jaar. Met name uitwisseling en afstemming tussen de drie stichtingen kan beter. De gemeente kan dat uitstekend faciliteren.

Evaluatie per stedenband

Hatvan

De stedenband met Hatvan kent de langste geschiedenis. In 2012 bestaat deze vriendschap 20 jaar. We zien dat de stedenband inmiddels diep geworteld is in de Maassluisse samenleving. Dat blijkt uit een breed palet aan activiteiten die worden uitgevoerd. Activiteiten die zich richten op uitwisselingsprojecten veelal van jongeren, organiseren van tentoonstellingen en andere culturele activiteiten, sport, kennisuitwisseling en sociale projecten. De Stichting Stedenband Hatvan-Maassluis is een actieve stichting die stimulerend en creatief is in het telkens opnieuw vinden van wegen om de uitwisseling vorm te geven.

Vanuit het college en de ambtelijke organisatie bestaat een warme band met Hatvan. Bezoeken vanuit het bestuur en de ambtelijke organisatie hebben meerdere malen

plaatsgevonden. Dit deels ook vanuit het Logo East project waaraan Hatvan een bijdrage heeft geleverd.

Concluderend kan gesteld worden dat de banden met Hatvan vanuit het stadhuis op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau goed zijn en dat de Stichting Stedenband Hatvan-Maassluis haar taken met verve vervuld. In onze ogen is dit dan ook een succesvolle stedenband.

Beregszász

Het instellen van een formele stedenband heeft de hulpverleningsrelatie met Beregszász meer status gegeven, waardoor meer kon worden gerealiseerd. De Stichting AK heeft daardoor meer mogelijkheden om in gesprek te komen met lokale organisaties en met overheidsinstellingen. Dat heeft een toegevoegde waarde. De hulpverleningsrelatie heeft zich in de loop der jaren in de breedte ontwikkeld, waardoor het aantal activiteiten is uitgebreid. Te denken valt aan werkgelegenheidsprojecten en verzoeken om individuele hulpverlening wanneer bijvoorbeeld een medische ingreep bij iemand noodzakelijk is en er geen geld voor is.

De stedenband met Beregszász is vanuit gemeentelijk perspectief moeizaam geweest. De burgemeester heeft Beregszász één keer bezocht en de burgemeester van Beregszász is ook één keer hier geweest. Een belangrijke oorzaak hiervan ligt in de instabiele bestuurssituatie in Beregszász. In 2008 is door tussenkomst van de stichting de wijze waarop de relatie kan worden gecontinueerd aan de orde gesteld. Door de huidige burgemeester werd aangegeven dat hij zeer veel waarde hecht aan voortzetting van de relatie en dat hij er behoefte aan heeft hier nader invulling aan te geven. Inmiddels heeft dit geresulteerd in een aanvraag voor een gezamenlijk uit te voeren project op het terrein van afvalmanagement.

De banden die de Stichting AK heeft met het Diaconaal Centrum daar zijn warm en constructief. De hulpverleningsrelatie is goed en bestaat intussen al jaren. Ook bestaat er een goede band met het bestuur.

Kézdivásárhely

Ook hier geldt dat de stedenband die Maassluis is aangegaan met Kézdivásárhely een toegevoegde waarde heeft. Met name bij procedurele zaken werkt een formele band met een gemeente positief.

De Stichting Regiosteunpunt Kézdivásárhely heeft haar activiteiten in de loop der jaren uitgebreid. Naast directe hulpverlening wordt aandacht besteed aan sociale en culturele activiteiten. De Stichting kent een grote betrokkenheid bij het wel en wee van de inwoners van Kézdivásárhely. Een betrokkenheid die inmiddels duidelijk veel verder gaat dan alleen directe materiële hulpverlening.

De gemeente onderhoudt goede contacten met het gemeentebestuur in Kézdivásárhely en ook op ambtelijke niveau zijn de contacten warm. De Logo East projecten hebben ervoor gezorgd dat de stedenband ook in de gemeentelijke organisatie een sterke verankering heeft gekregen doordat hier trainingen zijn verzorgd vanuit de organisatie en er werkbezoeken hebben plaatsgevonden in het kader van de Logo East projecten. Deze projecten zijn bijzonder succesvol geweest en hebben een impuls gegeven aan de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers. De nieuw gekozen burgemeester heeft hierover in de gemeenteraad een presentatie gegeven. Ook vanuit VNG International bestaat veel waardering voor de wijze waarop Maassluis dit project heeft geleid.

Toekomst van de stedenbanden

Inmiddels bestaan de stedenbanden alweer geruime tijd. Het is daarom ook goed om te kijken of en op welke wijze de stedenbanden voortgang zouden moeten vinden.

Bij het aangaan van de stedenband met Hatvan speelde in 1992 nadrukkelijk dat in 1989 de muur was gevallen en de nieuwe verhoudingen Europa vorm en inhoud moesten krijgen.

Vanuit West-Europa werd het beleid gevoerd om de Oost-Europese landen te integreren in

de Europese Unie. Hier op lokaal niveau aan bijdragen werd als een toegevoegde waarde gezien. Kijken we naar de manier waarop de stedenband tussen Hatvan en Maassluis zich heeft ontwikkeld dan kunnen we zeker zeggen dat er op een breed terrein uitwisseling heeft plaatsgevonden en dat daar nog steeds inhoud aan wordt gegeven. Tegelijkertijd zien we dat Hongarije zich economische en politiek sterk heeft ontwikkeld tot een moderne natie. Ook Hatvan heeft een behoorlijke bloei doorgemaakt. Voor de stedenband betekent dit dat veel minder sprake is geworden van een relatie waar wij de brengende partij zijn. Er is veel meer sprake van gelijkwaardigheid. Voor de toekomst geldt dan ook dat het leren van elkaar meer vorm zal kunnen krijgen. Voor Kézdivásárhely en Beregszász geldt dat de economische achterstand ten opzichte van Nederland beduidend groter is. Hulpverlening heeft dan ook nadrukkelijker het accent. Ook bij de stichtingen ligt daar heel sterk het accent. Voor deze doelstellingen vinden de stichtingen ook weerklank in Maassluis. Ter illustratie geldt de recordopbrengst die de Stichting AK dit jaar heeft opgehaald voor hulpverlening aan Beregszász. De verwachting is dat Roemenië zich op middellange termijn economisch zal versterken, waardoor de relatie zich kan ontwikkelen richting de banden zoals die nu met Hatvan bestaan. Voor de Oekraïne geldt dat de economische situatie ver achter zal blijven lopen de komende vijf tot tien jaar. Voor zowel Kézdivásárhely als Beregszász geldt dat de economische crisis deze plaatsen fors heeft teruggeworpen, waardoor humanitaire hulp belangrijk blijft. Daar zal het accent dus voorlopig op hulpverlening blijven liggen. De economische situatie maakt ook dat economische samenwerking waar mogelijk meer geaccentueerd wordt. Zo heeft de burgemeester van Kézdivásárhely zich in Maassluis nadrukkelijk georiënteerd op samenwerkingsmogelijkheden en zijn er contacten ontstaan tussen de Rotary van Maassluis en Kézdivásárhely. Vanuit deze ontwikkelingen gelden voor de komende jaren nog steeds de doelstellingen zoals die destijds zijn geformuleerd. De verwachting is dat de relaties zich verder naar gelijkwaardigheid zullen ontwikkelen, waardoor ook het rendement van uitwisseling voor Maassluis zal toenemen. Kijken we naar het draagvlak van de stedenbanden in Maassluis dan wordt snel zichtbaar dat de stichtingen in de loop der jaren in staat zijn gebleken de activiteiten sterk uit te breiden. Dit geeft aan dat de stedenbanden in Maassluis een vaste waarde zijn geworden. Het ligt dan ook voor de hand de stedenbanden te continueren. Vanuit het perspectief van Europese samenwerking blijken stedenbanden nog steeds belangrijk gevonden te worden. VNG International vertaalt dit beleid vanuit de Europese Unie en het ministerie van Buitenlandse Zaken in concrete projecten en stimulering van stedenbanden. In de praktijk blijkt de toegevoegde waarde van samenwerking en uitwisseling tussen lokale overheden ook te werken. Het succes van de Logo East projecten onderstreept deze ervaring voor Maassluis. Concluderend kunnen we stellen dat vanuit de oorspronkelijke doelstellingen voor het aangaan van de stedenbanden, het draagvlak bij de bevolking van Maassluis en het beleid vanuit de nationale en Europese overheid er voldoende redenen zijn om de stedenbanden te continueren.

Financiële bijdrage

De afgelopen jaren is in financiële zin op een sobere wijze invulling gegeven aan de stedenbanden. De activiteiten die zijn uitgevoerd zijn voor een belangrijk deel gedekt door de Logo East subsidies. De projectondersteuning die buiten de jaarlijkse subsidie is verstrekt is beperkt gebleven en ook de bezoeken over en weer zijn sober ingevuld.

Door de stichtingen wordt aangegeven dat de subsidie voldoende is om de stichtingen te laten draaien. Het is niet of nauwelijks mogelijk om er projecten van te ondersteunen. Een lagere subsidie zou het voortbestaan van de stichtingen in gevaar brengen. Gezien de toegevoegde waarde van de stedenbanden is continuering van de huidige invulling dan ook gewenst.

Voorgesteld wordt om qua financiën op de huidige sobere wijze invulling te blijven geven aan de stedenbanden.

Subsidies

De mogelijkheden om in het kader van de toetreding tot de Europese Unie subsidie te krijgen zijn voor Hongarije en Roemenië inmiddels afgeschaft. Wel is het mogelijk om voor grote projecten á la Logo East subsidie aan te vragen voor projecten in de Oekraïne. Er loopt op dit moment een aanvraag voor een project over afvalmanagement bij VNG International. Evenals bij het Logo East project in Kézdivásárhely wordt dit ook nu ondersteund vanuit Hatvan.

Voor de toekomst willen wij nagaan of het mogelijk is om met de drie stichtingen gezamenlijk te bezien of het mogelijk is om de krachten te bundelen.

Publiciteit

De praktijk laat zien dat publiciteit vooral plaatsvindt naar aanleiding van evenementen of projecten. Dit gebeurt primair vanuit stichtingen. Dat ligt ook voor de hand omdat het zwaartepunt van de organisatie ook bij hen ligt. Vanuit de gemeente zal nader worden bezien op welke wijze de publiciteit vanuit de stichtingen ondersteund en aangevuld kan worden.

Overleg

Het overleg vindt tot nu toe vooral bilateraal plaats tussen de gemeente en de stichtingen. De wens is geuit om één of twee keer per jaar een gezamenlijke bijeenkomst te houden. Dit zal zo worden uitgevoerd.

Stedenbanden in Marokko of Turkije

In de nota Mondiaal Beleid werd de wens van het college uitgesproken om te komen tot een stedenband met een stad in Marokko of Turkije.

De argumentatie daarvoor is nog steeds van kracht. Echter gezien de huidige financiële situatie is het niet opportuun daar in de komende raadsperiode vorm aan te geven. Daarom worden voorstellen ontwikkeld om op een andere manier kennis en ervaring op te doen met de cultuur van Marokko en Turkije.

Overige internationale activiteiten

Vanaf 2008 is de burgemeester voorzitter van het stedenbandnetwerk Hongarije, een overkoepelend overleg van Nederlandse gemeenten met steden in Hongarije.

Bert van Ravenhorst,
Hoofd Algemene Zaken,
12 januari 2010.